

Yayın Kurulu'ndan

13 Mart 2011; bir sağlıkçı mitingine tanıklık etti, Ankara. Yaklaşık 30 bin sağlıkçı, sağlıkçı adayı, sağlıkçı yakını, vatandaş AKP'nin "Sağlıkta Dönüşümü"nü protesto etti. Hepimizin yüzlerinden mutluluk okunurken, kendi kendimize bir soru soruyorduk: "Cumhuriyet tarihinin en büyük sağlıkçı mitingi diyebilir miyiz?" Bu soru üzerine birlikte düşündük; en azından kendi bildiklerimizi hatırlamaya çalıştık. Sonra, "Son 25-30 yılın Ankara'daki en büyük sağlıkçı mitingi" dedik...

23 Ekim 1988: 1980 sonrası ilk büyük sağlıkçı mitingi. Ankara Tabip Odası'nın düzenlediği, sevgili Nusret Hoca'nın katıldığı, 2500 kişinin Etlik Kasalar bölgesinde bir araya geldiği miting. Neredeyse 23 yıl olmuş, sorunlarımızı bu yolla dile getirdiğimiz bir etkinlik.

5 Aralık 1992: TTB'nin Ankara'da düzenlediği ve çok sayıda tabip odasının katıldığı bir başka miting. Yine, gözlerden oldukça uzak; Etlik Kasalar'da. DYP-SHP Koalisyon Hükümeti'nin bugünkü gelişmelerin bir öncüsü sayılabilecek Sağlık Reformu'nun ve hekimlerin çalışma koşullarının protesto edildiği miting.

23 Ocak 1995: Bu kez Sıhhiye'de. Sayımız çok değil. 1980'lerin ikinci yarısında yükselen işçi ve sağlıkçı eylemleri dalgasının inişe geçtiği bir dönemde, belki bir şeyler yapabilir miyiz diyerek çıktığımız alanda, umduğumuzu bulamamıştık. Bu umduğumuzu bulamama hali, uzunca süre bizi olumsuz etkiledi.

29 Ocak 1999: Abdullah Öcalan'ın yakalanıp, Türkiye'ye getirildiği dönem. Yükselen şovenizm dalgası, herkesi tedirgin ediyor. Yaprığın kımıldamadığı bir ortamda, Ankara'da Abdi İpekçi Parkı'nda umudu diri tutmak isteyen bir avuç hekim ve sağlıkçı bir araya geliyor. Sayı değil, ama umut açısından moral düzeltici bir etkinlik.

11 Mart 2007: Bu kez Sıhhiye Meydanı'ndayız. Resmi rakamlara göre 7500, bizce 10 bin kadar sağlıkçı. TTB ve SES'in Türkiye çapında yaptığı, daha çok sosyal güvenlik alanındaki olumsuzluklara dikkat çekme amaçlı bir etkinlikti.

Ve 13 Mart 2011: Evet, en azından son otuz yılın en geniş katılımlı sağlıkçı eylemi. Bu yüksek katılım, bu katılımı ve sonrasını daha iyi analiz etme görevini önümüze koymakta. Bu yüksek katılımı sağlayan dinamik(ler) nelerdir? Şimdiye kadar bu tür etkinliklere katılmayıp, bu etkinliğe katılan yeniler, kimlerdir? Bu yenilerle, sorunlarımızı çözmek için, birlikte neleri yapabiliriz?

Katılımı artıran bazı nesnel dinamikler var, tabii. Önemsiz değil, ama son katılımı açıklamakta yeterli olmayan dinamikler. Nedir, bunlar? Sayımızın artması. Çalışma koşulları kötüleşen sağlıkçı sayısının artması. Güvencesizlik sorunu. Ayrıcalıkların aşınması. Sağlıkçıların sıradan birer ücretli haline gelmesi. Denilebilir ki, tüm bunlar dün de vardı, neden bu kadar ilgi ve katılım bugün gerçekleşti? İşte bu sorunun yanıtını bulmak durumundayız.

Bu soruya yanıt bulmadan önce, yeni olanı tarif etmeye çalışalım. Kimdi, yeniler? Daha önce hiçbir etkinliğe katılmamış, bir anda Sıhhiye'de bir araya gelmiş 30 bin kişiyi oluşturanlar kimlerdi? Gelemeyip, gönül desteği veren bir o kadarı, kimlerdi? Gördüğümüz ve söylendiği kadarı ile yeniler ağırlıkla tıp öğrencileri, asistanlar, genç hekimler ve sağlıkçılar, genç öğretim üyeleri ve kadın sağlık çalışanlarıydı. Son 25-30 yıldır hep birlikte olduğumuz arkadaşlarımızın dışında, çok sayıda yeni ve genç insan oradaydı. Ve işte bu yeni olan, sayı kadar, belki de sayıdan daha çok yüzümüzü güldürendi.

Şimdiye kadar örgütlerimizin yeteri kadar temas etmediği/edemediği bu yenileri katan etkenlerden biri, bu eylemin çağrısında kullanılan dildi diyebilir miyiz? Evet, diyebiliriz. Özellikle "çok ses, tek yürek" sloganı ve slogan altında yapılan etkinlikler, özellikle "sözlerimi geri alamam" parçasını çok sayıda birimde, çok sayıda sağlıkçının birlikte söylemesi, umulmadık bir ilgi yarattı. Yeni kitle ve yeni bir dil. Benzer bir tablonun, Hacettepe Asistan eyleminde de yaşandığı ifade edildi.

Bu arada, özellikle TTB yöneticilerinin il il, birim birim tüm ülkeyi dolaşmaları ve sorunları olan insanlarla yüzyüze temas etmeleri de, bu denli yüksek katılımı olumlu yönde etkiledi.

Eylemin hemen ertesinde ilk akla gelenler bunlar. Sanırız, örgütlerimiz, daha kapsamlı ve daha kolektif değerlendirmeler yapacak ve bizlerle paylaşacaktır. Ancak, şunu söylemek mümkün: 13 Mart eylemi,

neoliberal saldırıların sağlık ayağındaki tahribatına karşı, yeni güçleri de yanına alarak bir tepkiyi ifade etti. Bu tepki, sadece sağlık alanı için geçerli değil, tüm toplumsal alanlar için de bir örnek sayılabilir. Olumlu ve örnek tarafı şu; neoliberal saldırıdan mağdur olan ve şimdiye kadar yeterince temas edemediğimiz insanlara, temas etmek ve onlarla birlikte hareket etmek mümkündür. "Kitleler duyarsız" karamsarlığını kıran en olumlu ders, bu.

Bir de önümüzde duran yeni bir problem var. Bu yenilerle birlikte ne yapacağız? Nereye kadar gideceğiz? Bu problemin yanıtını zaman içinde bulacağız. Ama, bu problemi çözmeye başlamak, bu yeniyi anlamaya başlamakla mümkündür. Nasıl ki kapitalizm yeniden yapılıyor, devlet yeniden yapılıyor, ekonomi güvencesizlik üzerine yeniden inşa ediliyorsa, toplum da, sınıflar da yeniden şekilleniyor. Ve bu şekillenme, kısa sürede tamamlanacak gibi görünmüyor. Dolayısı ile, geleneksel ile yeninin harmanlanması da uzunca sürecek bir siyasallaşma ve toplumsallaşma süreci ile paralel seyredecek görünüyor. Bu yenileri, geleneksel örgütsel formlara sokmaya zorlayarak, geleneksel yöntemlerle biçimlendirmeye çalışarak bir kazanım beklemek doğru olmayabilir. Yani, uzunca sürecek bir iletişim ve ilişki içinde şekillenecek yeni gelişmelere hazırlıklı olmak gerekir: Birlikte birbirini tanıyarak, birlikte değişen bileşenler durumu. Bundan sonra seçilecek eylem yöntemleri ve dil tercihleri, bu bileşenlerin ne kadar kaynaşıp kaynaşmayacağını etkileyecektir.

Bir de son eylemin büyüklüğünü gözlerden saklamak amacıyla yapılan girişimlere değinmek gerek. Özellikle Sağlık Bakanı Recep Akdağ'ın hemen eylemin ertesinde çıkarak, 30 bin kişiyi ve taleplerini görmezden gelerek, "Bunlar Che'nin yolundayız diyorlar, biz değiliz" demesi çok çarpıcıydı. Daha sonra da, dergimiz Toplum ve Hekim'den alıntı yaparak, "bunların amacı sosyalizm, bunlar iyileştirme filan istemiyorlar" şeklinde demeç vermesi, eylemin büyüklüğü karşısında oluşan bir ezikliğin ifadesiydi.

Sanırım Sayın Bakan, okuduklarını anlama konusunda oldukça zorlanıyor. Ayrıca, sosyalizm konusunda kulaktan dolma bilgi kırıntıları ile, daha çok geleneksel komünizm korkusunu deşmeye çalışıyor. Şunu söyleyerek kendisini aydınlatalım: TTB, sosyalistlerin de içinde bulunduğu Etkin Demokratik TTB Grubu'nun belirlediği bir yönetim heyetiyle yönetilmektedir. Ve bu yönetim, odalarda yapılan demokratik seçimler sonucu oluşmuştur. TTB Yönetimi ve onu destekleyenler, sağlıkta ve sosyal yaşamda yapılan "iyileştirmeler"e karşı değildir. Ancak, AKP'nin gündeme getirdiği "Sağlıkta Dönüşüm Programı"nın bir iyileştirme değil, ülkemize özgü olmayan, uluslararası bir saldırının Türkçe tercümesi olduğunu savunur.

Sosyalistlerle ilgili olarak da şu bilgiyi vermekte yarar var: Sosyalistler, tabii ki sosyalist düzen için mücadele ederler. Bu mücadele, sistem içindeki toplum yararına olan iyileştirmelerin savunulması ile birlikte yürür. Eğer insanların korkularını kıskırtmak için söylenmemişse, "bunlar, iyileştirme olmasın isterler ki, devrim hemen gelsin" sözü tam bir cehaletin ürünüdür. Kendisine, bu cehaletini azaltma amacıyla TTB bünyesinde "Sağlık Sistemleri" konusunda bir eğitim önerebiliriz. Yoksa, emperyalizmin tercüme belgelerinden, yarım yamalak yapılmış alıntılarla edindiği bilgi kırıntıları ile daha çok başımızı ağrıttak gibi duruyor.

Che ile bitirelim. Evet, Che bir sosyalisttir. Devrimcidir. Ama, Che, sadece sosyalist ve devrimci hekimlere yol göstermemektedir. Bir toplumda, özellikle eşitsizliklerin derin olduğu bir toplumda hekimliğin nasıl yapılması gerektiğini arayan herkesin yol göstericisidir. "Hastalığa karşı mücadelenin temel ilkesi sağlıklı bir beden yaratmaktır; fakat sağlıklı bir bedeni bir doktorun zayıf bir organizma üzerindeki çalışmasıyla değil; daha çok, sağlıklı bir bedeni toplumun/kolektivitinin tamamının bütün toplumsal kolektivite üzerinde çalışması yoluyla yaratmaktır." diyen Che, tüm toplumcu hekimlerle birlikte bizim öncümüzdür, yol göstericimizdir. Bundan gurur duyuyoruz.

Bu sayımızın dosyası Klinik Araştırmalar konulu. Arkadaşlarımız Onur Hamzaoğlu ve Murat Civaner, bu dosyayı hazırladılar. Umarız, bu alandaki boşluğu dolduran bir dosya olur. Dosya dışında, geçen sayımızdaki Göç dosyasında yer yokluğu nedeniyle bu sayımıza kalan bir yazımız (Seçil Paçacı Elitok) var. Bir de düzeltmemiz var: Göç dosyamızda "Geldiler ve Kaldılar: Almanya Türkleri'nin Yaşam Öyküleri" başlıklı bir yazı (Michael Richter) yayınlamıştık. Yazının özet çevirisi, Seçil Paçacı Elitok'a aittir. Düzeltir; kendisinden ve siz okurlardan özür dileriz.